

บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์เพลงไทยสมัยนิยมตามทฤษฎีของสุนทรียศาสตร์ยุคหลังสมัยใหม่" เป็นการศึกษาเพลงไทยสมัยนิยมที่ปรากฏจำหน่าย ช่วงเดือนมกราคม 2533 ถึงเดือนกันยายน 2534 โดยวิเคราะห์ถึงลักษณะรูปแบบ และเนื้อหาสาระของผลงานเพลงไทยสมัยนิยม ทั้งนี้ อาศัยกรอบแนวคิดเรื่องสุนทรียศาสตร์ยุคหลังสมัยใหม่ ตลอดจนวิเคราะห์ตัวบทหรือเนื้อร้องเพลงไทยสมัยนิยม เพื่อศึกษาค่านิยมของผู้ผลิตและสร้างสรรค์ผลงานเพลงไทยสมัยนิยมและจากการวิเคราะห์ครั้งนี้พบว่ามีการทำซ้ำในลักษณะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การทำซ้ำในลักษณะของการนำเพลงเก่ามาผลิตใหม่ในรูปแบบของการรวมเพลงฮิตการทำซ้ำ ในลักษณะนี้ บริษัทผู้ผลิตเทปเพลง จะไม่มีการเปลี่ยนแปลงเพลงต้นฉบับเดิมทั้งในส่วนของเนื้อร้อง ทำนอง ดนตรี และผู้ร้อง จากการศึกษาพบรูปแบบของการรวมเพลงฮิต 3 ประเภท คือ

1.1 เทปที่มีการรวมผลงานเพลงที่ได้รับความนิยมจากอัลบั้มชุดก่อน ๆ ของศิลปินคนเดียวกัน

1.2 เทปเพลงที่รวมผลงานเพลงที่ได้รับความนิยมของศิลปินหลายคนในสังกัดของค่ายเทปเพลงเดียวกัน

1.3 เทปเพลงที่รวมผลงานเพลงจากละครโทรทัศน์มาไว้ในอัลบั้มชุดเดียวกัน

2. การทำซ้ำในลักษณะของการนำผลงานเพลงเก่ามาผลิตใหม่ ซ้ำร้องใหม่โดยนักร้องคนเดิมแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทคือ

2.1 การนำผลงานเพลงประเภทลูกทุ่งมาผลิตใหม่ ซ้ำร้องใหม่โดยนักร้องคนเดิม

2.2 การนำผลงานเพลงประเภทเพลงลูกกรุงมาผลิตใหม่ ขับร้องใหม่ โดยนักร้องคนเดิม

2.3 การนำผลงานเพลงป๊อป มาผลิตใหม่ ขับร้องใหม่ โดยนักร้องคนเดิม การทำซ้ำในลักษณะนี้จะคงเนื้อร้องทำนองของตนฉบับไว้ แต่เปลี่ยนแปลงเฉพาะส่วนของดนตรี

3. การทำซ้ำในลักษณะของการนำผลงานเพลงเก่ามาผลิตใหม่ ขับร้องใหม่โดยนักร้องรุ่นใหม่ แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

3.1 การนำเอาเพลงเก่าของสุนทราภรณ์มาผลิต ขับร้องใหม่โดยนักร้องรุ่นใหม่

3.2 การนำเอาเพลงเก่าประเภทเพลงลูกทุ่งมาผลิตใหม่ ขับร้องใหม่โดยนักร้องรุ่นใหม่

3.3 การนำเอาเพลงเก่าประเภทเพลงลูกกรุงมาผลิตใหม่ ขับร้องใหม่โดยนักร้องรุ่นใหม่

3.4 การนำเอาเพลงป๊อป มาผลิตใหม่ ขับร้องใหม่โดยนักร้องคนใหม่

การทำซ้ำในลักษณะนี้ จะเปลี่ยนแปลง 2 ส่วน คือ ส่วนของผู้ร้อง และส่วนของดนตรี

4. การทำซ้ำในลักษณะของการลอกทำนอง เพลงต่างชาติมาใส่เนื้อร้องภาษาไทย มีทั้งทำนองเพลงจีน เพลงญี่ปุ่น และเพลงฝรั่ง

5. การทำซ้ำในลักษณะของการทำเป็นชุด ซึ่งหมายถึง การที่เนื้อร้องของเพลงบอกเล่าเรื่องราวของตัวละครหลักตัวหนึ่ง ต่อเนื่องกันในหลายบทเพลง แต่ละบทเพลงจะมีเรื่องราวของเขาเกี่ยวข้องกับตัวประกอบอื่นที่เปลี่ยนแปลงไปได้เรื่อย ๆ

6. การทำซ้ำในลักษณะของการแปลงเนื้อเพลง หมายถึงการที่ผู้ประพันธ์เพลงนำผลงานเพลงไทยสมัยนิยมที่ประสบความสำเร็จมาก่อน โดยการขับร้องของศิลปินคนอื่นมาแปลง

เนื้อร้อง ให้มีลักษณะการร้องตอบโต้เพลงเดิม หรือต่อว่าศิลปินคนนั้น บางครั้งก็มีการล้อเลียน หรือเสียดสีด้วย

ค่านิยมที่ปรากฏในผลงานเพลง ไทยสมัยนิยม

ค่านิยมที่ปรากฏในเพลง ไทยสมัยนิยม แบ่งออกเป็น

1. ค่านิยมในส่วนที่เกี่ยวกับเนื้อหาเพลง ไทยสมัยนิยม
 - 1.1 ค่านิยมในการสะท้อนให้เห็นเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันหรือ เรื่อง ใกล้ตัว
 - 1.2 ค่านิยมในการสะท้อนให้เห็นค่านิยมของคน ในสังคมไทย
 - 1.3 ค่านิยมในการสะท้อนให้เห็นความเชื่อของคน ในสังคม
 - 1.4 ค่านิยมในการสะท้อนภาพบุคลิกของหญิงและชาย ในสังคม
 - 1.5 ค่านิยมในการสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมของวัยรุ่น
2. ค่านิยมในส่วนที่เกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอ เพลง ไทยสมัยนิยม
 - 2.1 ค่านิยมในการปฏิบัติแตกต่างไปจากกฎเกณฑ์ เดิมที่มีอยู่
 - 2.2 ค่านิยมในการให้ความสำคัญกับ เรื่องของอารมณ์และความรู้สึก

จากการศึกษาเพลง ไทยสมัยนิยมครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปลักษณะของสุนทรียภาพยุค หลังสมัยใหม่ที่แสดงให้เห็นในผลงานเพลง ไทยสมัยนิยม ดังนี้คือ

1. มีการยอมรับการทำซ้ำในผลงานเพลง ไทยสมัยนิยมในลักษณะของการนำเพลง เก่ามาผลิตใหม่ในรูปแบบของการรวมเพลงฮิต นำเพลงเก่ามาผลิตใหม่ ขับร้องใหม่โดยนักร้อง คนเดิมและนักร้องคนใหม่ การลอกทำนองเพลงต่างชาติมาใส่เนื้อร้องภาษาไทย และการทำซ้ำ ในลักษณะของการทำเป็นชุด และการทำซ้ำในลักษณะของการแปลงเนื้อร้อง ปรากฏการณ์การ ทำซ้ำ แสดงให้เห็นถึงการขายอดีตทางวัฒนธรรมและสร้างชีวิตให้มันกลับมาอีกครั้งหนึ่ง โดย การรื้อ การรวม การจับมาผสมผสานกัน หรือการเลียนแบบ ซึ่งเป็นลักษณะของสุนทรียศาสตร์

ยุคหลังสมัยใหม่ ปรากฏการณ์นี้เกิดขึ้นเนื่องจากค่านิยมของคนในสังคมที่มีต่องานศิลปะเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม คนในสังคมยอมรับเทคนิคการทำซ้ำในงานศิลปะพวกเขาไม่ได้หวังงานศิลปะบริสุทธิ์ไม่สนใจต้นแบบ และความอัจฉริยะของผู้สร้างงานเพียงขอให้ผลงานศิลปะนั้นตอบสนองความต้องการความพึงพอใจของเขาได้ เมื่อคนในสังคมเป็นค่านิยมต่องานศิลปะเช่นนี้ บริษัทเพลงไทยสากลจึงต้องผลิตงานในสนองตอบต่อความต้องการของตลาด ผลงานเพลงไทยสมัยนิยมจึงคงปรากฏลักษณะการทำซ้ำดังกล่าวจนกว่าจะไม่ใช่ที่ต้องการของผู้บริโภค

2. ไม่มีพรมแดนระหว่างการศิลปะกับชีวิตประจำวัน จะเห็นได้ว่าการนำเรื่องราวเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน วัฒนธรรมวัยรุ่นและแฟชั่นตามท้องถนน ซึ่งเป็นเรื่องใกล้ตัวมาเสนอเป็นเนื้อหาสาระของเพลง นั่นคือการไม่แยกศิลปะออกจากชีวิต ศิลปะจะเป็นสิ่งที่แสดงออกถึงความรู้สึก อารมณ์ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับโลก และตัวตนของโลกได้อย่างแท้จริง

3. ไม่เคร่งครัดต่อรูปแบบและกฎเกณฑ์ที่เคยปฏิบัติกันมาลักษณะของการแยกตัวของจากรูปแบบหรือกฎเกณฑ์เดิมที่มีอยู่ เห็นได้จากการที่ผลงานเพลงไทยสมัยนิยมไม่มีการประพันธ์เนื้อร้องเป็นกลอนสุภาพ เป็นโคลง หรือมีการสัมผัสออก-ในเป็นระบบแบบแผน เพลงไทยสมัยนิยมจะใช้ภาษาพูด และแต่งเรียบเรียงตามความพอใจตามสไตล์ของผู้ประพันธ์เพลงแต่ละคน บางช่วงของเพลงที่มีสัมผัส บางช่วงก็ไม่มี หรือบางครั้งก็แต่งตามแบบคำประพันธ์ร้อยกรอง บางครั้งก็เขียนคล้ายกับกลอนเปล่า และการใช้ถ้อยคำจำนวนตรงไปตรงมา สื่อความเข้าใจทันที ไม่นิยมการพราวนพรรณาเยิ่นเย้อ หรือการใช้ความหมายแฝง จำกัดเสรีภาพในการตีความ แต่ให้ความสำคัญกับใช้ถ้อยคำที่การกระตุ้นอารมณ์และความรู้สึกของผู้ฟัง

4. มีรูปแบบที่สับสนปนเป เป็นลักษณะที่แสดงออกเฉพาะตัวของผู้สร้างงาน มีการใช้รหัสที่ผสมผสานกันอย่างหลากหลาย แต่มักจะจับอยู่เฉพาะพื้นผิวของวัฒนธรรมเท่านั้น และจะเป็นการรวมสิ่งที่แตกต่างกันเอาไว้ด้วยกัน โดยปราศจากระเบียบและกฎของการรวมกัน ซึ่งเห็นได้จากลักษณะของแนวดนตรีในเพลงไทยสมัยนิยมที่มีการรับเอาวัฒนธรรมทางดนตรีจากต่างชาติมา ไม่ว่าจะเป็นร็อก แร็ป เร้กเก้ ฯลฯ แต่นำมาเฉพาะพื้นผิวแล้วมาปรับแต่ง

ผสมผสานให้เข้ารับสนิยมของคนไทย อาทิเช่น มีการนำรูปแลลดนตรีสากลตะวันตกมาตกแต่งผสมกับดนตรีไทย หรือเครื่องดนตรีอีสานอีกด้วย สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ การทำดนตรีให้สามารถกระตุ้น หรือปลุกเร้าอารมณ์และความรู้สึกของผู้ฟังได้ และการจับเอารูปแบบต่าง ๆ ของดนตรีมาปะปนกันเป็นวิธีหนึ่ง ที่สร้างความแปลกใหม่ น่าสนใจให้เกิดขึ้น

5. ให้ความสำคัญกับเรื่องของอารมณ์ และความรู้สึก จากการศึกษาพบว่า ลักษณะเนื้อร้องและลีลาดนตรี ของเพลงไทยสมัยนิยม ผู้ผลิตและสร้างสรรค์ผลงานเพลงได้พยายามแสดงอารมณ์ และความรู้สึกของตนถ่ายทอดไปยังผู้ฟังด้วยการใช้ถ้อยคำที่มีความแปลกใหม่ที่สะท้อนใจ เข้าใจ และแสดงออกถึงความรู้สึกที่แท้จริง ในส่วนของดนตรีมีการเติมสีสันลีลาดนตรีที่เน้นจังหวะทำนองกระชับและเร้าอารมณ์ ความรู้สึก

6. เพลงไทยสมัยนิยมเป็นงานศิลปะที่อยู่ในฐานะ เป็นวัฒนธรรมมวลชนที่ผูกพันกับการค้าด้วย

ข้อจำกัดในงานวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ได้เพียงในส่วนของผู้ผลิต และเนื้อหาเท่านั้น ผู้วิจัยไม่สามารถศึกษาในส่วนของผู้รับสารได้ เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านเวลา และกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนมาก และในส่วนของดนตรีที่ผู้วิจัยไม่สามารถวิเคราะห์ได้อย่างลึกซึ้งเท่าที่ควร เนื่องจากไม่มีความรู้ทางด้านดนตรีเพียงพอ

นอกจากนี้ ข้อมูลเกี่ยวกับเทปเพลงไทยสมัยนิยมที่ปรากฏออกจำหน่ายในยุคเริ่มแรกของธุรกิจเทปเพลง ผู้วิจัยไม่สามารถสืบค้นได้ครบถ้วน และไม่สามารถระบุ เดือน ปี ที่เทปเพลงชุดนั้นผลิตออกจำหน่ายได้ เนื่องจากข้อมูลส่วนนี้ไม่ได้บันทึกไว้ที่ปกเทปเพลง และไม่มีผู้ใดให้ข้อมูลที่ชัดเจนได้

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

ในงานวิจัยครั้งนี้ถ้ามีการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มศิลปิน นักดนตรี และนักร้องรุ่นเก่าที่กลับมาขับร้องเพลงของตนใหม่อีกครั้งในยุคสมัยนี้ ศึกษาความคิดเห็นของผู้รับสารด้วยตลอดจน ควรมีการศึกษาในส่วนของลักษณะของดนตรี ทั้งในส่วนของจังหวะ ทำนอง ให้ลึกซึ้งมากขึ้นด้วย จะทำให้งานวิจัยนี้มีความสมบูรณ์ มีความละเอียดลึกซึ้ง และทำให้เข้าใจถึงลักษณะของการวัดคุณค่างานศิลปะว่ามีลักษณะเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างไร ดียิ่งขึ้นด้วย